

Kolejny fatalny rok eksportu polskiego uzbrojenia

#Przemysł zbrojeniowy 30 września 2014

Ministerstwo Spraw Zagranicznych opublikowało podsumowanie wyników polskiego eksportu uzbrojenia i sprzętu wojskowego w 2013. Bilans jest wstrząsająco fatalny - faktyczny eksport wytworzonych ostatnio w Polsce produktów krajowej zbrojeniówki w 2013 mógł spaść aż do poziomu 30-40 mln euro (125-167 mln zł).

Polski przebój eksportowy - haubica samobieżna 2S1 Goździk / Zdjęcie: MON

To mniej więcej tyle, ile osiągnęliśmy na początku lat 1990., po rozpadzie Układu Warszawskiego i na początku naszej transformacji, po rozkładzie ówczesnych struktur i powiązań naszego przemysłu obronnego. Dla rządzących i odpowiedzialnych za promocję polskiej zbrojeniówki powinno to być ostatnim sygnałem alarmowym.

Po raz piąty Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej przedstawia krajowy raport o eksporcie uzbrojenia i sprzętu wojskowego. Raport ten ma charakter precedensowy i jest początkiem nowego etapu i nowej jakości działalności administracji państwowej w dziedzinie odpowiedzialnego i legalnego eksportu broni.

Obecna edycja raportu zawiera dane z 2013. Rok ten uznano za szczególnie istotny, zarówno z punktu widzenia rozwoju krajowego systemu kontroli eksportu, jak i zmian warunków działania polskiego przemysłu obronnego.

Był to pierwszy pełny rok kalendarzowy, w którym polski system kontroli eksportu funkcjonował w oparciu o znowelizowaną w 2012 ustawę z 29 listopada 2000 o obrocie z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa. Nowelizacja ustawy wywarła także wpływ na wzrost poziomu

przejrzystości działań organów państwa oraz przedsiębiorców – eksporterów w dziedzinie międzynarodowych transferów uzbrojenia i sprzętu wojskowego (UiSW).

Raporty dotychczas publikowane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych były wyrazem dobrowolnego, pozytywnego podejścia władz państwowych do kwestii współpracy międzynarodowej w dziedzinie przejrzystości transferów uzbrojenia. W myśl dokonanej nowelizacji prawa krajowego - obecna publikacja corocznego raportu oraz przekazywanie danych o nim organizacjom międzynarodowym i partnerom z Unii Europejskiej - stały się obowiązkiem prawnie nałożonym na szefa MSZ.

Niniejsza edycja raportu po raz pierwszy zawiera dane o rzeczywistym eksporcie, opracowane na podstawie informacji przekazanych przez krajowych przedsiębiorców. Dane te obejmują jedynie faktyczny eksport lub ostateczne transfery niehandlowe, bez uwzględniania wywozów czasowych sprzętu na targi, testy, wyposażenia polskich sił zbrojnych do napraw za granicą lub wywozów części do napraw gwarancyjnych sprzętu wyeksportowanego uprzednio z Polski.

W 2013 wydano 648 licencji na eksport UiSW, o łącznej wartości nieco ponad 858 mln euro (3,6 mld zł). Jednak wartość rzeczywistego eksportu wyniosła zaledwie niecałe 336,5 mln euro (1,4 mld zł), co stanowiło 39,2 % wartości wydanych zezwoleń.

Tradycyjnie najistotniejszą pozycję eksportu stanowi kategoria ML10 (statki powietrzne, statki powietrzne lżejsze od powietrza, bezzałogowe statki powietrzne, silniki lotnicze i wyposażenie statków powietrznych, pokrewne wyposażenie i komponenty specjalnie zaprojektowane lub zmodyfikowane do celów wojskowych). Jej wartość to prawie 268 mln euro (1,12 mld zł) Jest to wynik eksportu kooperacyjnego przedsiębiorstw współpracujących z koncernami zagranicznymi lub też będących ich firmami zależnymi. Przedsiębiorstwa te, produkujące podzespoły do samolotów, śmigłowców i pojazdów lądowych, nadal pozostają głównymi polskimi eksporterami sprzętu objętego *Wspólnym wykazem uzbrojenia Unii Europejskiej*, a ich wyniki rzutują na łączny wynik eksportu firm sektora przemysłu obronnego. De facto jednak nie są one producentami i eksporterami finalnych produktów. A ich zezwolenia eksportowe obejmują schemat przekazania wyrobu od spółki-córki – spółce-matce. Ta zaś dopiero jest ostatecznym podmiotem ewentualnej właściwej transakcji eksportowej poza systemem rejestracyjnym naszego kraju.

Krajowy przemysł obronny, działający w obszarach niezwiązanych z sektorem lotniczym, pobrał w 2013 zezwolenia eksportowe na kwotę 191,9 mln euro (801 mln zł), a faktycznie wyeksportował towary na kwotę zaledwie 68,8 mln euro (287 mln zł). Konieczne jest przy tym przypomnienie, że niemałą część tej kwoty uzyskano nie z eksportu nowych wyrobów krajowego przemysłu, ale z wyprzedaży zbędnego sprzętu z magazynów wojskowych, a także z reeksportu. Faktyczny eksport wytworzonych

ostatnio w Polsce produktów krajowej zbrojeniówki w 2013 mógł spaść aż do poziomu 30-40 mln euro. To mniej więcej tyle, ile osiągnęliśmy na początku lat 90. XX wieku, po rozpadzie Układu Warszawskiego i na początku naszej transformacji, po rozkładzie ówczesnych struktur i powiązań naszego przemysłu obronnego.

Dominującym obszarem wydanych w 2013 zezwoleń eksportowych jest nadal Ameryka Pn. Wartość deklarowanego eksportu do krajów z tego regionu wyniosła w ubiegłym roku ponad 240 mln euro (1 mld zł). Główne kategorie to, oprócz wspomnianej już ML10, także ML22 (technologia), ML1 (broń gładkolufowa o kalibrze mniejszym niż 20 mm, inne uzbrojenie i broń automatyczna o kalibrze 12,7 mm (0,50 cala) lub mniejszym oraz wyposażenie i specjalnie zaprojektowane do nich komponenty) i ML 16 (odkuwki, odlewy i inne półfabrykaty, których wykorzystanie w produkcie objętym wykazem jest możliwe do zidentyfikowania na podstawie składu materiału, geometrii lub funkcji, a które zostały specjalnie zaprojektowane dla któregośkolwiek z produktów określonych w pozycjach od ML1 do ML4, ML6, ML9, ML10, ML12 lub ML19).

Na drugim miejscu uplasowała się Azja Południowo-Wschodnia. Deklarowany tam eksport polskiego UiSW ma wartość ponad 23 mln euro (96 mln zł) i obejmuje wyroby z kategorii 6, 5 (Sprzęt kierowania ogniem oraz związany z nim sprzęt ostrzegania i alarmowania, a także powiązane z nimi systemy oraz sprzęt do testowania, strojenia i zakłócania specjalnie zaprojektowany do celów wojskowych, a także specjalnie zaprojektowane do nich komponenty i wyposażenie) i 21 (oprogramowanie). Trzecie miejsce zajmuje Afryka Północna, z eksportem ponad 19 mln euro (79 mln zł), który obejmuje wyroby z kategorii 10 i 6.

Do krajów członkowskich Unii Europejskiej wyeksportowano UiSW wartości ok. 12 mln euro (50 mln zł), z kategorii 10, 3 (amunicja i zapalniki nastawcze oraz specjalnie zaprojektowane do nich komponenty), 13 (sprzęt opancerzony lub ochronny, konstrukcje oraz ich komponenty), 22, 16, 1 i 2 Broń gładkolufowa o kalibrze 20 mm lub większym, inna broń i uzbrojenie o kalibrze większym niż 12,7 mm, miotacze oraz wyposażenie i specjalnie zaprojektowane do nich komponenty). Jest to wartość o ponad 1 mln euro (4 mln zł) mniejsza niż dla innych krajów europejskich.

Największym importerem polskich wyrobów są Stany Zjednoczone Ameryki, które pozyskały UiSW wartości nieco ponad 222,4 mln euro (928 mln zł). Kolejne rynki zbytu polskich wyrobów to Algieria (19,2 mln euro, czyli 80 mln zł), Kanada (18 mln euro, czyli 75 mln zł), Norwegia (11,2 mln euro, czyli 47 mln zł) i Indie (7,7 mln euro, czyli 32 mln zł).

Dane o rzeczywistym eksporcie i transferach sprzętu objętego siedmioma kategoriami rejestru ONZ, opracowane na podstawie danych Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Finansów (służb celnych) i eksporterów pokazują smutną rzeczywistość polskiego przemysłu obronnego. W 2013 Polska wyeksportowała zaledwie 8 pojazdów

WZT-3 do Indii ([Bez komornika w PHO](#), 2013-12-06), 16 haubic samobieźnych 2S1 Goździk (11 do Bułgarii, 3 do Finlandii i 2 do Czech). Do Niemiec trafiło siedem 120-mm moździerzy. Oprócz tego do USA wyeksportowano 10 śmigłowców Black Hawk, nazwanych w oficjalnych zestawieniach – *szturmowymi* (sic!).

Powiązane wiadomości

[Kolejny fatalny rok eksportu polskiego uzbrojenia \(2014-09-30\)](#)

[Bez komornika w PHO \(2013-12-06\)](#)

[Komornik w byłym Bumarze \(2013-10-29\)](#)

[Indyjski kontrakt Bumaru w arbitrażu \(2013-08-30\)](#)

© Wszelkie prawa zastrzeżone, 2007-2026 Altair Agencja Lotnicza Sp. z o. o